

Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts årsredovisning 2013

Riksrevisionen har granskat Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts (SMHI) årsredovisning, daterad 2014-02-18. Syftet har varit att bedöma om årsredovisningen är rättvisande.

Efter att ha granskat årsredovisningen och lämnat revisionsberättelsen, vill Riksrevisionen fästa generaldirektörens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2014-05-09 med anledning av iakttagelserna i rapporten.

Anslag har belastats utan befogenhet

Myndigheters rätt att använda anslagsmedel regleras bl.a. i 10 § anslagsförordningen (2011:223), där det framgår att anslag bara ska användas för de ändamål regeringen har beslutat. Enligt regleringsbrev¹ disponerade SMHI år 2013 96,5 mnkr på anslagsposten 20 01 007 007: Internationellt miljösamarbete – annan valuta. Enligt villkor för anslagsposten disponerades pengarna ”för Sveriges medlemsavgifter i de internationella organisationerna EUMETSAT, ECMWF och WMO, som utbetalas i annan valuta än svenska kronor. Högst 90 000 CHF får användas för att stödja sekretariatet vid WMO för att samordna jordobservationsdata (GEO Secretariat). Anslagsposten får också användas för finansiering av medlemsavgifter i EUMETNET.”

SMHI har under år 2013 belastat anslagsposten även med årets samt beräknade framtida pensionskostnader för en svensk person som varit anställd vid ECMWF. Beloppet uppgår totalt till ca 2,9 mnkr. Enligt ECMWF:s ”Budgetised pension scheme rules” ska kostnaden betalas av det land som den pensionerade är bosatt i, förutsatt att det är ett land som är medlem i ECMWF. Eftersom SMHI representerar Sverige i ECMWF och är det institut som betalar medlemsavgiften till organisationen har därför SMHI fakturerats.

Riksrevisionen anser att SMHI saknar befogenhet att använda någon av de anslagsposter som institutet disponerar till denna kostnad, eftersom kostnaden inte omfattas av nuvarande ändamålsbeskrivningar för dessa anslag/anslagsposter. Riksrevisionen har därför löpande under året uppmanat SMHI att verka för att regeringen skulle besluta om en ändring av regleringsbrevet.

¹ Regeringsbeslut I:14, dnr: M2012/3408/S (delvis), daterat 2012-12-20

DNR: 32-2013-0515

SVERIGES METEOROLOGISKA OCH HYDROLOGISKA INSTITUT
601 76 NORRKÖPING

BESLUT: 2014-04-08

Enligt uppgift har SMHI underhand diskuterat finansieringen av dessa kostnader med regeringskansliet. Institutet uppger att man fått muntligt besked från regeringskansliet om att kostnaden kan finansieras med ovan angivna anslagspost, men regeringen har inte fattat något beslut i frågan.

Kostnaden har belastat anslagsposten genom avsteg från ändamålsbeskrivningen. Beloppet är relativt stort i förhållande till anslagstilldelningen på posten, men betraktas inte som väsentligt.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar att SMHI kontakter miljödepartementet i syfte att få till stånd en ändring av ändamålsbeskrivningen för denna anslagspost, för att eventuella liknande framtida kostnader ska kunna finansieras enligt de villkor som regeringen har beslutat.

Akkumulerat resultat för tjänsteexporten kan inte utläsas

Redovisningen av resultatet av tjänsteexporten lämnas inte enligt den struktur som regeringen har efterfrågat. Enligt regleringsbrevet² och bestämmelsen i Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, borde SMHI ha särredovisat den avgiftsfinansierade verksamheten i en tabell med samma innehåll och struktur som framgår av regleringsbrevet.

Effekten av detta är att årsredovisningen saknar uppgift om det ackumulerade resultatet av tjänsteexporten. I sin tur får detta till följd att det inte heller är möjligt att beräkna det ackumulerade resultatet av den affärsverksamhet som bedrivs gentemot inhemska kunder. Riksrevisionen bedömer att denna information är av betydelse för regeringens uppföljning och prövning av affärsverksamheten.

I ett försök att uppskatta det ackumulerade resultatet vid utgången av år 2013 för såväl tjänsteexporten som den affärsverksamhet som bedrivs gentemot inhemska kunder, har Riksrevisionen summerat de årliga resultat för tjänsteexporten som har redovisats i årsredovisningarna för de senaste tio åren. Denna sammanställning visar att för perioden 2004 – 2013 har tjänsteexporten genererat ett överskott på ca 13,5 mnkr. Då det ackumulerade överskottet i affärsverksamheten totalt (inhemsk marknad plus exportmarknad) vid utgången av år 2013 uppgår till ca 3,8 mnkr, innebär detta att det finns en risk att affärsverksamheten på den inhemska marknaden under de senaste åren inte har varit lönsam och därmed inte har uppnått det ekonomiska mål som regeringen har bestämt ska gälla för verksamheten.

Eftersom Riksrevisionens beräkning bara omfattar den senaste tioårsperioden, ska resultatet av beräkningen inte övertolkas utan ska betraktas som en indikation på att det kan råda relativt stora

² Regeringsbeslut I:24, dnr: M2012/3408/S (delvis), daterat 2012-12-20

DNR: 32-2013-0515

SVERIGES METEOROLOGISKA OCH HYDROLOGISKA INSTITUT
601 76 NORRKÖPING

BESLUT: 2014-04-08

lönsamhetsproblem för den inhemska affärsverksamheten. Det totalt ackumulerade resultatet av tjänsteexporten bör summeras från årsredovisningar ytterligare år tillbaka i tiden. Enligt uppgift har institutet tillgång till uppgifter om tjänsteexportens resultat sedan slutet av 1990-talet.

I detta sammanhang kan nämnas att SMHI:s nuvarande ekonomimodell inte kan betraktas som transparent, bl.a. på grund av att kostnaderna för tjänsteexporten inte kan utläsas av redovisningssystemet (Agresso). Genom särskilda sökningar kan tjänsteexportens intäktsida utläsas av redovisningssystemet. Däremot kan inte kostnaderna särskiljas mellan olika kundgrupper utan måste beräknas manuellt. Data för beräkningen hämtas från i ett sidoordnat system (BOSS). Eftersom kostnaderna inte kan särredovisas i Agresso, kan därmed inte heller det ackumulerade resultatet av tjänsteexporten utläsas av redovisningen. Riksrevisionen bedömer därför att SMHI behöver förbättra förutsättningarna för att kunna styra och följa upp den avgiftsfinansierade verksamheten i de dimensioner som regeringen styr verksamheten.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar att SMHI i kommande årsredovisningar redovisar det ekonomiska resultatet av affärsverksamheten samt tjänsteexporten enligt de krav som regeringen ställer. Vidare rekommenderar Riksrevisionen att SMHI arbetar för att öka transparensen i institutets ekonomimodell och den interna redovisningen, för att möjliggöra rättvisande redovisning av verksamhetens olika delar i den externa redovisningen enligt de dimensioner som regeringen styr verksamheten. Slutligen rekommenderar Riksrevisionen att SMHI vidtar ytterligare åtgärder för att uppnå de ekonomiska mål regeringen ställer för affärsverksamheten.

Ansvarig revisor Marie Örtengren har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Anders Lexner har varit föredragande

Marie Örtengren

Anders Lexner

Kopia för kännedom:

*Regeringen**Miljödepartementet**Finansdepartementet, budgetavdelningen*

RIKSREVISIONEN

NYBROGATAN 55
114 90 STOCKHOLM
08-5171 40 00 | WWW.RIKSREVISIONEN.SE

RIKSREVISIONEN